МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

імені Івана БОБЕРСЬКОГО

КАФЕДРА ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ

“НАЦІОНАЛЬНИЙ СПОРТ”

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

підготовки магістрів

Галузь знань: 01 освіта

Спеціальність: 017 фізична культура і спорт

Факультет фізичної культури і спорту

Автор-розробник:

доцент **Поліщук Р. М.**

Львів 2024

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою олімпійської освіти Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Протокол № 1 від «2» вересня 2024 року

Завідувач кафедри олімпійської освіти,
канд. наук, доцент (Тимчак Я. В.)

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:
доцент кафедри
олімпійської освіти, кандидат філософських наук
Поліщук Ростислав Миколайович

© Поліщук Р. М., 2024 р.
©Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, 2024 р.

ВСТУП

Програма нормативної навчальної дисципліни «Національний спорт» сформована відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальностями: 017 – «Фізична культура і спорт» та 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

Предметом осмислення даної дисципліни є сукупність тіловиховних форм, взаємовідносин людей у національній та світовій культурі, їх ціннісний зміст і значущість; процеси, які допомагають чуттєвому пізнанню дійсності та викликають почуття гідности за свою націю/культуру; історія та значення національних видів спорту, їх популяризація.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна має споріднені теми з курсами: історія фізичної культури, історія української культури, культурологія, олімпійська освіта, психологія спорту, світоглядні засади тіловиховання, філософські аспекти фізичної культури і спорту.

1. *Мета та завдання навчальної дисципліни*

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Національний спорт» є формування у студентів розуміння системи цінностей, поглядів, норм поведінки людей в певній культурі, засвоєння студентами основних теоретичних положень та формування систематизованих знань з теорії національних видів спорту.

1.2. Процес вивчення дисципліни «Національний спорт» спрямований на формування наступних спеціальних компетенцій: - здатність використовувати ціннісний потенціал національної системи тіловиховання для формування основ здорового способу життя, інтересу та потреби до регулярних занять фізичними вправами і спортом, посилення національної ідентифікації суб'єктів.

В результаті вивчення студент повинен *знати*:

- історію виникнення і розвитку національних видів спорту в світі, країні і регіоні;

- значення національних видів спорту в сучасній системі фізичного виховання і освіти;

- традиційні аспекти змагань з національних видів спорту;

вміти:

-застосовувати знання щодо історичних та культурних засад становлення національних видів спорту;

- використовувати національні види спорту на теоретичних заняттях з фізичного виховання;

-організовувати і проводити масові спортивні заходи з використанням національних видів спорту.

2. *Вимоги до результатів освоєння дисципліни*:

Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

3. *Засоби діагностики успішності навчання*:

- перевірка конспектів самопідготовки та знання основних термінів і понять курсу;
- опитування на семінарах;
- написання самостійних та контрольних робіт;
- написання рефератів;
- презентація-проект організації й проведення спортивних заходів та змагань з національних видів спорту;
- залік

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин/1.5 кредити ECTS.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СПОРТ

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

№	ТЕМА		Обсяг годин				
		лекції	семінари	практичні	самостійна робота	консультації	Разом
Тема 1	Національна культура та її тіловиховна складова	2	4	2	10		18
Тема 2	Історико-філософські аспекти формування національних змагань й національних видів спорту	2	4	-	10		16
Тема 3	Етноспорт як скарбниця традицій	2	4	-	10	2	18
Тема 4	Національний спорт сьогодні: міжнародний аспект	2	4	-	10		16
Тема 5	Національний спорт в Україні: історична ретроспектива та сучасність	2	4	2	12	2	22
Разом		10	20	4	52	4	**90**

КОРОТКИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

Теми	Результати навчання	Оцінювання
1. Національна культура та її тіловиховна складова 2 год	Знати концептуальні підходи до визначення поняття «Національний спорт»; предмет, мету та завдання навчального курсу “; значення національного спорту в сучасних реаліях; методологічні принципи вивчення дисципліни. Вміти опрацьовувати джерельну базу	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год
2. Історико-філософські аспекти формування національних змагань й національних видів спорту 2 год	Осмислити історико-філософські аспекти формування національних видів спорту. Побудувати місток між спортом та ментальністю. Знати «що таке гра» й осмислювати її значення для національної культури. Соціальний потенціал спорту.	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год
3. Етноспорт як скарбниця традицій 2 год	Етнокультура та її роль. Традиції. Спорт як традиція. Етно й традиційні види змагань. Етнокультурне розмаїття спорту. Спорт як чинник збереження та усталення національної ідентичності.	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год
4. Національний спорт сьогодні: міжнародний аспект 2 год	Національні системи гімнастики. Національні види спорту у програмі ОІ. Національні спортивні організації. Популярний спорт. Сучасні популярні види спорту як національні. Значення політики у формуванні національних видів спорту. Національно-релігійні аспекти спорту.	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год
5. Національний спорт в Україні: історична ретроспектива та сучасність 2 год	Історична ретроспектива національних традицій тіловиховання Національні спортивні товариства. Особливості розвитку національної тіловиховної культури в діаспорі. Національне тіловиховання в контексті знаних постатей. Місія національних видів спорту в глобалізованому світі	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год

ЛІТЕРАТУРА

1. Арістотель. Нікомахова етика / Переклав з давньогрецької Віктор Ставнюк. - К.: «Аквілон-Плюс», 2002. - 480 с.
2. Вацеба О. М. Галицькі традиції тіловиховання у контексті сучасного українського відродження / О. М. Вацеба, Л. О. Мазур // Гуманізм. Людина. Культура : тези доп. людинознавчих філософських читань. – Дрогобич, 1992. – С. 123 – 124.
3. Вацеба О. М. Особливості історичного розвитку українського спорту в ХХ ст. / О. М. Вацеба // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я в сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки. – Луцьк, 1999. – С. 25 – 27.
4. Вацеба О. Сокільський рух в Галичині наприкінці XIX–початку XX століття (ідейні та організаційні аспекти) / Вацеба О. // Нація і спорт : матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 80-річчю СТ „Україна". – Львів, 1991. – С.25 – 29.
5. Ващенко Григорій. Тіловиховання як засіб виховання волі і характеру. - Львів: Українські технології, 2001,- 56 с.
6. Величкович М. Український рукопаш гопак: навч. посіб. / М. Величкович, Л. Мартинюк. — Л., 2003. — 146 с.
7. Вербицький В. А. Історія фізичної культури та спорту в Україні : [навчальний посібник] / В. А. Вербицький, І. Г. Бондаренко. – Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. – 340 с.
8. Вовк Хв. Студії з української етнографіїта антропології.– К.:Ми- стецтво,1995.
9. Гейзінга Й. Homo Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури.–Київ:Основи,1994.
10. Декарт «Метафізичні розмисли». Київ : Юніверс, 2000. 304 с.
11. Дутчак М. Спорт для всіх. — К. : Олімп, л-ра, 2009. – 279 с.
12. Жарський Е. Енциклопедія українознавства. Загальна частина (ЕУ-І). — Мюнхен, Нью-Йорк, 1949. — Т. 3. — С. 1161-1165.
13. КоваленкоА. І. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів. – Львів, 2009.
14. Костюченко О. А. До питання формування національного спортивного законодавства / О. А. Костюченко // Вісник Академії адвокатури України. - 2012. - Число 3. - С. 90-94.
15. Молоде Життя. – 1958. – Ч. 7, 8 (143, 144)
16. Нація і спорт : матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 80-річчю СТ „Україна" / ред. кол. Є. Приступа, Л. Мазур, М. Герцик, О. Вацеба [та ін.]. – Львів, 1991. − 91 .

17. Ніцше Ф. Так казав Заратустра.–К.:Основи,1993.
18. Платон. Діалоги.–К.,1996.
19. Поліщук Р. М. Кілька думок про ідентичність: монографія / Ростислав Миколайович Поліщук. – Львів: ЛДУФК, 2018. – 240 с.
20. Поліщук Р. М. Концепції тіла: гармонія Кубертена with єдність у різноманітті Ніцше [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. — 2019. — №5.
21. Поліщук Р. М. Політика і спорт: ідеологія, імідж, ідентичність [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. — 2019. — №5.
22. Поліщук Р. М. Феномен спорту у дослідженні Г. Плеснера [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. — 2019. — №8. С. 183–188.
23. Поліщук Р. М. Фізична культура античного світу: філософський погляд [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. – 2018. – №2. – С. 491–495.
24. Поліщук Р. М. Феномен культурної ідентичності: філософський аспект / Р. М. Поліщук // Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні науки. – 2015. – Вип. 7. – С. 33–40.
25. Поліщук Р. М. Соціально-філософський аналіз поняття ідентичності / Р. М. Поліщук // Науковий вісник Одеського міжнародного гуманітарного університету. Серія: Історія, Філософія, Політологія. – Вип. 8. – 2015. – С. 95–100.
26. Поліщук Р. М. Мультикультуралізм та ідентичність / Р. М. Поліщук // Наук. вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. – Випуск 754–755. Філософія. – Чернівці, 2015. – С. 252–258.
27. Поліщук Р. М. Сучасна соціокультурна ідентифікаційна модель суспільства / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. – Херсон, 2016. – №2. – С. 224–228.
28. Поліщук Р. М. Проблема взаємодії глобального і локального в контексті культурної ідентичності / Р. М. Поліщук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. – Вип. 120. – Київ, 2016. – С. 39–43.
29. Поліщук Р. Інформаційний колаж – як сучасний метод впливу на національно-культурну ідентичність українців / Ростислав Поліщук. // Гуманітарні студії. – 2017. – №30. – С. 91–101.
30. Поліщук Р. М. Виклики глобалізації та культурна ідентичність / Р. Поліщук // Вісник Чернівецького національного університету. Філософія. – Чернівці, 2017. – С. 86–91.
31. Поліщук Р. М. Криза ідентичності в умовах глобалізації та посилення інформаційно-комунікативних процесів / Р. Поліщук // Актуальні проблеми філософії та соціології. Вісник Національного

університету “Одеська юридична академія”. – 2017 – С. 70–73.
32. Поліщук Р. М. Українська культурна ідентичність як субстанційний чинник становлення світогляду українського народу [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. – 2017. – №10. – С. 146–151.
33. Поліщук Р. М. Формування національно-культурної ідентичності українського народу в процесі глобальних трансформацій українського суспільства [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. – 2018. – №1. – С. 617–622.
34. Поліщук Р. М. Мова як чинник збереження національно- культурної ідентичності [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. — листопад, 2018. — №11.
35. Приступа Є. Гопак – танець чи двобій / Євген Приступа // Спортивна газета. – 1990. − № 132. – 3 лист.
36. Приступа Є. Н. Народна фізична культура українців / Є. Н. Приступа. – Львів : УСА, 1995. – 254 с.
37. Приступа Є. Н. Українські народні ігри : монографія / Є. Н. Приступа, В. І. Левків, О. В. Слімаковський. – Львів: ЛДУФК, 2012. – 432 с.
38. Рассел Б. Історія Західної філософії. – К., 1995.
39. Саїнчук М. Народна гра як презентант традицій і репрезентант культурного коду / М. Саїнчук // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. - 2016. - № 1. - С. 12-16.
40. Скотний В. Г. Філософія: історичний і систематичний курс. – Київ, 2005.
41. Сміт Е. Національна ідентичність.–К.:Основи,1994.
42. Сова А. Внесок Івана Боберського у становлення організації «Пласт» // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. — Львів, 2014. — Вип. 15. — С. 50-73.
43. Сова А. Кирило Трильовський: основні віхи життя // Країна Спорту. Студентський часопис ЛДУФК. Спецвипуск: Кирило Трильовський (1864–1941) видатний діяч українського спортивно-гімнастичного руху. – Львів, 2014. – [20 червня]. – С. 4–5.
44. Сова А. Сфрагістичні пам’ятки січового руху в Галичині першої третини ХХ століття. – Львів: ЛДУФК, 2014. – 72 с.
45. Сова А. О., Тимчак Я. В., Яремко І. Я. Карпатський Лещетарський Клуб // Феномен людини. Здоровий спосіб життя [Текст]: зб. наук. праць / За ред. доц. Ю. М. Панишка. – Львів, 2015. – Вип. 39 (105). – С. 26–30.
46. Сова А. Сини Івана Франка – перші у нашому краї фахівці з руханки та змагу / А. Сова, Я. Тимчак // Універсум. Журнал політології, футурології, економіки, науки та культури. – Львів, 2016. – № 7–8 (273–274). – Липень–серпень. – С. 27–29.
47. Сова А. Степан Гайдучок – творець та літописець історії

українського тіловиховання // Шлях Перемоги. – Київ–Лондон–Мюнхен–Нью-Йорк–Торонто, 2018. – 14 березня. – Чис. 11 (3324). – С. 7.
48. Сова А. Оксана Суховерська – провідниця української жіночої руханки і ритміки // Шлях Перемоги. – Київ–Лондон–Мюнхен–Нью- Йорк–Торонто, 2018. – 11 квітня. – Чис. 15 (3328). – С. 7.
49. Сова А., Тимчак Я. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції / Андрій Сова, Ярослав Тимчак; за наук. ред. Євгена Приступи.– Львів : ЛДУФК ; Апріорі, 2017. – 232 с.
50. Сторі Д. Теорія культури та масова культура / Джон Сторі. – Київ: "Акта". – 362 с.
51. Тимчак Я. В. Ігрища – давньоруська форма змагальної діяльності / Тимчак Я. В. // Физическое воспитание студентов творческих специальностей : сб. науч. тр. / под ред. С. С. Ермакова. – Харьков, 1999. – № 8. – С. 52–55.
52. Тимчак Я. В. Концепція природності як основа уявлення про здоровий спосіб життя в цивілізаціях Сходу та Заходу / Я. В. Тимчак // Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. - Львів, 2006. - Вип. 9. - С. 45 - 47.
53. Тимчак Я. В. Особливості військово-фізичного виховання в Україні (з найдавніших часів до кінця XIII століття) / Я. В. Тимчак // Спорт і 5 національне відродження : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 1993. – Ч. 1. – С. 98–101.
54. Тимчак Я. В. Світоглядні засади тіловиховання : програма навч. дисципліни для вищих закладів освіти / Тимчак Ярослав Володимирович. - Львів, 2002. - 14 с.
55. Українська журналістика в іменах / За ред. М. М. Романюка. — Львів, 1996. — Вип. III. — 424 с.
56. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; [редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін.]. – Київ: Абрис, 2002. – VI, 742 с.
57. Читанка з історії філософії: у 6-ти книгах. – К., 1993.
58. Polishchuk Rostyslav CULTURE OF THE XXI CENTURY: FOOTBALL AS A QUASI-RELIGION IN THE «SECULAR AGE» // International Scientific Conference *Relevant Issues of the Development of Science in Central and Eastern European Countries*: Conference Proceedings, September 27th, 2019. Riga, Latvia: Baltija Publishing. 220 pages. 173-176.
59. Polishchuk Rostyslav Philosophical-anthropological and socio-philosophical vision of sport / Rostyslav Polishchuk. // European philosophical and historical discourse. – 2019. - № 3. – С.93-100.
60. Polishchuk R.M. Development of modern science: the experience of European countries and prospects for Ukraine: monograph / edited by authors. – 3rd ed. – Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2019. – 662 p.